

ปัจจัยที่ส่งผลให้สตรีมีครรภ์กลับมารับการตรวจรักษา สุขภาพช่องปากและฟัน ที่โรงพยาบาล สมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

ป्लीทอง ขาญตำรวจ คุณาภรณ์
รพ. สมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

ABSTRACT :

Shansamrout Kunaporn P. Factor Influence the Pregnant Women Going to Follow up for the Second Oral Examination at Somdetprabhudaleartla Hospital. (Region 7 Medical Journal 1997 ; 2 : 205-213).

Department of Dentistry, Somdetprabhudaleartla Hospital, Samuthsongkram, Thailand.

The purpose of this study was to study factor influence the pregnant women going to follow up for the second oral examination according to variable of age, gestational age, education level, occupation and income

The subject were 140 pregnant, who attended the second follow up for oral examination and dental treatment at Somdet prabhudaleartla Hospital. 112 participants responded to the survey, completely or a rate of 78.87 percent ; 28 responded incompletely. The instrument for collecting data was the questionnaires about the opinions of pregnant women concerning dental health behavior and dental health attitude. Data were collected and analyzed using percentage.

The result were as follow :

1. The largest age group of the pregnant women that they were re-examined in dental health is between 15-25 years
2. The largest gestational age group of the pregnant women that they were re-examined in dental health is between 4-6 months
3. The largest education level group of the pregnant women that they were re-examined in dental health is primary level.
4. The largest occupation group of the pregnancy that they were re-examined in dental health is employee.
5. The largest income group of the pregnant women that they were re-examined in dental health is lower than 5,000 bahts.

บทคัดย่อ :

ปฐิทอง ขาญสำรวคณาภรณ์. ปัจัยที่ส่งผลให้สตรีมีครรภ์กลับมารับการตรวจรักษาสุขภาพช่องปากและฟัน ที่โรงพยาบาลสมเด็จพะพุทลลศนหล้า. (วารสารแพทยัเขต 7 2540 ; 2 : 205-213).

กลุ่มงานทันตกรรม, รพ. สมเด็จพะพุทลลศนหล้า, สมุทรสงคราม.

การศึษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึษาปัจัยที่ส่งผลให้สตรีมีครรภ์กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพที่โรงพยาบาลสมเด็จพะพุทลลศนหล้า ตามตัวแปรต่าง ๆ คื อายุ อายุครรภ์ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึษาครั้งนี้เป็นสตรีมีครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกแล้วกลับมารับการตรวจทันตสุขภาพ จำนวน 140 คน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 112 คน คิดเป็นร้อยละ 78.87 ซึ่งได้มาโดยการใชัประชากรตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของสตรีมีครรภ์เกี่ยวกับการดูแลทันตสุขภาพ เป็นแบบสำรวจรายการ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าร้อยละ

ผลการศึษาพบว่า

1. สตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพส่วนใหญจะมีอายุระหว่าง 15-25 ปี
2. สตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพส่วนใหญมีอายุครรภ์ระหว่าง 4-6 เดือน
3. สตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพส่วนใหญมีการศึษาระดับประถมศึกษา
4. สตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพส่วนใหญมีอาชีพรับจ้าง
5. สตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพส่วนใหญเป็นผู้มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท

บทนำ

ปัญหาสุขภาพอนามัย เป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจและสังคมส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน และประเทศไทยโดยรวม และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าสุขภาพเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ถ้าบุคคลมีสุขภาพดีก็จะเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ปัญหาทันตสุขภาพของประเทศไทย นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งต้องป้องกันและแก้ไขมิให้ลุกลามรุนแรงจนเกิดการสูญเสียทั้งสุขภาพกายและใจ รวมถึงเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย สาเหตุของปัญหามีดังนี้คือ ลักษณะของโรคในช่องปาก โดยเฉพาะโรคฟัน โรคเหงือก ด้านประชาชนด้านรัฐบาล และด้านทันตบุคลากร

แผนงานรองพัฒนาทันตสาธารณสุขในแผนงานสาธารณสุข ฉบับที่ 7 จึงได้เร่งรัดการดำเนินงานทันตสาธารณสุข ที่สำคัญคือ การส่งเสริมป้องกันทันตสุขภาพ เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องต่อการดูแลสุขภาพในช่องปาก ให้ประชาชนคนไทยสามารถเก็บสงวนฟันให้มีสุขภาพดีและใช้งานชั่วชีวิต

ข้อมูลการตรวจสตรีมีครรภ์ที่มารับบริการตรวจครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2540 พบว่าสตรีมาฝากครรภ์ส่วนมากมีปัญหาในช่องปาก ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

จะเห็นได้ว่าปัญหาทันตสุขภาพของสตรีมีครรภ์อยู่ในอัตราที่สูง และยังพบอีกว่าหลังจากตรวจสุขภาพในช่องปากในการควบคุมไปกับการฝากครรภ์ครั้งแรกแล้วนั้น หญิงมีครรภ์กลุ่มดังกล่าวกลับมารับการตรวจรักษาฟันและช่องปากในอัตราที่ต่ำมาก ดังตารางรายละเอียดในตารางที่ 2

ตามข้อมูลที่ปรากฏดังกล่าว ผู้ศึกษาวิเคราะห์เล็งเห็นว่าปัญหาสุขภาพในช่องปากของสตรีตั้งครรภ์ ควรจะได้แก้ไขและป้องกันอย่างรีบด่วน จึงได้ทำการศึกษามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้สตรีที่ตั้งครรภ์มารับการตรวจรักษาสุขภาพฟันและช่องปาก แล้วกลับมารับการตรวจรักษาในอัตราที่ต่ำมาก ทั้งที่ทราบว่ายากในช่องปากของตนมีความผิดปกติ

วัตถุประสงค์

เพื่อทราบความคิดเห็นของสตรีมีครรภ์ต่อการจัดบริการทันตสุขภาพในโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทันตสุขภาพในสตรีมีครรภ์, เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้สตรีมีครรภ์กลับมารับการตรวจรักษาฟันและช่องปากหลังจากได้รับการตรวจในครั้งแรกของการฝากครรภ์ และเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการทันตสุขภาพแก่สตรีมีครรภ์ ซึ่งได้แก่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้าและให้ใช้เป็นแนวทางในการจัดดำเนินการป้องกันและส่งเสริมทันตสุขภาพแก่สตรีมีครรภ์ทั่วไป

วัสดุและวิธีการ

การศึกษานี้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก กลับมารับการตรวจรักษาสุขภาพในช่องปากครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุของการกลับมารับการตรวจรักษาสุขภาพในช่องปากของสตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทันตสุขภาพ ความคิดเห็น และเจตคติที่เกี่ยวข้องกับทันตสุขภาพ และการดำเนินงานของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นสตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า และกลับมารักษาฟันและช่องปาก ตั้งแต่ 1 ต.ค. 2538 ถึง 31 มี.ค. 2540 จำนวน 140 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ได้ศึกษาเอกสารผลงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยในช่องปาก และภาวะทันตสุขภาพในช่องปากของสตรีมีครรภ์ แล้วนำมาจัดทำปรับปรุงสร้างเป็นแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2538 ถึงวันที่ 31 มีนาคม 2540

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับเจ้าหน้าที่กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บข้อมูลจากสตรีที่เคยได้รับการตรวจทันตสุขภาพ เมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า แล้วกลับมารับการตรวจรักษาฟันและช่องปาก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ได้รวบรวมข้อมูลจนครบถ้วน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. แจกแจงความถี่ของเครื่องมือเป็นรายชื่อ
2. หาค่าร้อยละของเครื่องมือเป็นรายชื่อ
3. นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าร้อยละของเครื่องมือเป็นรายชื่อ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละของแต่ละรายชื่อ} = \frac{\text{จำนวนประชากรตัวอย่างในแต่ละรายชื่อ} \times 100}{\text{จำนวนประชากรตัวอย่างทั้งหมด}}$$

ผลการศึกษา

ประชากรเป็นสตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า แล้วกลับมาตรวจรักษาฟันและช่องปาก จำนวน 142 คน และใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้ศึกษาวิเคราะห์ใช้แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาวิเคราะห์สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาวิเคราะห์ได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา 112 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.87

ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

กลุ่มประชากรตัวอย่างจำแนกตามรายได้ที่ได้รับการตรวจทันตสุขภาพมากที่สุด ได้แก่ ผู้ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท รองลงมาได้แก่ผู้มีรายได้ 5,001-10,000 บาท และผู้มีรายได้ 10,001-15,000 บาท และผู้มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพน้อยที่สุด (ตารางที่ 8)

สตรีมีครรภ์ที่เป็นประชากรตัวอย่าง และกลับมา

การตรวจทันตสุขภาพ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี รองลงมาได้แก่กลุ่มอายุ 26.30 ปี และ 31-30 ปีตามลำดับ สำหรับสตรีมีครรภ์ที่เป็นประชากรตัวอย่างในกลุ่มอายุ 35-40 ปี เป็นกลุ่มที่มารับการตรวจทันตสุขภาพน้อยที่สุด (ตารางที่ 3)

สตรีมีครรภ์ที่มีอายุครรภ์ 4-6 เดือน จะเป็นกลุ่มที่กลับมาตรวจรักษาฟันและช่องปากสูงที่สุด รองลงมาคือสตรีมีครรภ์ที่มีอายุครรภ์ 1-3 เดือน และกลุ่มที่มารับการตรวจทันตสุขภาพน้อยที่สุดคือสตรีที่มีอายุครรภ์ 7-9 เดือน (ตารางที่ 4)

สตรีมีครรภ์ที่เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นกลุ่มที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพมากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี อนุปริญญา อาชีวศึกษา ตามลำดับ สำหรับผู้ที่ไม่เคยเรียน เป็นประชากรตัวอย่างที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพน้อยที่สุด (ตารางที่ 5)

สตรีที่มาฝากครรภ์และกลับมารับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากรตัวอย่างที่มีอาชีพรับจ้าง จะเป็นกลุ่มประชากรที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพแม่บ้านหรือไม่ได้ทำงาน อาชีพค้าขาย อาชีพเกษตรกรรม (ชาวสวน ชาวไร่) ตามลำดับ สำหรับอาชีพที่กลับมารับการตรวจทันตสุขภาพน้อยที่สุดคือรับราชการและรัฐวิสาหกิจ (ตารางที่ 6)

สตรีมีครรภ์ที่เป็นประชากรตัวอย่าง และกลับมารับการตรวจทันตสุขภาพ ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า มีการให้บริการรักษาแก่ผู้ป่วยที่มาทำฟัน โดยคิดอัตราค่าบริการเพียงครึ่งราคาจากราคาปกติ คิดเป็นร้อยละ 76.79 และมีประชากรตัวอย่างเพียงร้อยละ 23.21 ที่ทราบว่าเป็นบริการดังกล่าว (ตารางที่ 7)

วิจารณ์

1. ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมารับการตรวจทันตสุขภาพ พบว่าสตรีมีครรภ์ในกลุ่มอายุ

ตารางที่ 1 สภาวะในช่องปากของสตรีที่มาฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535-2539

ปีงบประมาณ	จำนวน/คน	มีฟันผุที่ต้องอุด/ซี่	เหงือกอักเสบ/คน	มีหินปูน/คน
2535	416	1,764	404	377
2536	495	2,048	397	396
2537	258	1,092	246	247
2538	976	3,735	927	913
2539	383	1,603	380	380

ตารางที่ 2 จำนวนสตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรกที่โรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า และกลับมาตรวจรักษาฟันและช่องปากระหว่างปีงบประมาณ 2535-2539

ปีงบประมาณ	จำนวนสตรีที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก ที่ได้รับการตรวจสุขภาพฟันและช่องปาก	จำนวนสตรีที่มาฝากครรภ์แล้ว กลับมารักษาฟันและช่องปาก
2535	416	38
2536	495	56
2537	258	30
2538	976	102
2539	383	38
รวม	2,528	264

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของสตรีมีครรภ์ที่มารับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากรตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอายุ

ระดับอายุ	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
15 - 20	37	33.03
21 - 25	37	33.03
26 - 30	24	21.43
31 - 35	10	8.92
36 - 40	4	3.57
รวม	112	100.00

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละสตรีมีครรภ์ที่มา
รับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากร
ตัวอย่าง จำแนกตามอายุครรภ์

อายุครรภ์	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
1-3 เดือน	39	34.82
4-6 เดือน	49	43.75
7-9 เดือน	24	21.43
รวม	112	100

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของสตรีมีครรภ์ที่มา
รับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากร
ตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยเรียน	1	0.89
ประถมศึกษา	60	53.57
มัธยมศึกษา	35	31.25
อนุปริญญา, อาชีวศึกษา	7	6.25
ปริญญาตรี	9	8.04
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
รวม	112	100.00

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของสตรีมีครรภ์ที่มา
รับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากรตัวอย่าง จำแนกตาม
อาชีพ

อาชีพ	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
แม่บ้าน, ไม่ได้ทำงาน	38	33.93
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	5	4.46
ชาวสวน, ชาวไร่, ชาวนา	6	5.36
ค้าขาย	16	14.29
รับจ้าง	47	41.96
อื่น ๆ	-	-
รวม	112	100

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของสตรีมีครรภ์ที่มาตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากรตัวอย่าง จำแนกการรับรู้เกี่ยวกับอัตราค่าบริการเพียงครั้งราคาของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า

การรับรู้	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ท่านทราบหรือไม่ว่ากลุ่มงานทันตกรรมโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้ามีการให้บริการแก่ผู้ป่วยที่มาทำฟันโดยคิดอัตราค่าบริการเพียงครั้งราคาจากปกติ		
- ทราบ	26	23.21
- ไม่ทราบ	86	76.79
รวม	112	100.00

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของสตรีมีครรภ์ที่มารับการตรวจทันตสุขภาพ ที่เป็นประชากรตัวอย่าง จำแนกตามรายได้

รายได้	หญิงมีครรภ์	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	45	40.19
5,001 - 10,000 บาท	37	33.03
10,001 - 15,000 บาท	19	16.96
มากกว่า 15,001 บาท	11	9.82
รวม	112	100.00

15-25 ปี กลับมารับการตรวจรักษาสุขภาพในช่องปากและฟันมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสตรีมีครรภ์ในวัยนี้เป็นวัยเจริญพันธุ์ จึงเป็นกลุ่มสตรีมีครรภ์กลุ่มใหญ่กว่ากลุ่มอื่นนอกเหนือจากนี้บุคคลที่อยู่ในวัยดังกล่าวจะเป็นวัยที่รับสื่อต่าง ๆ ได้ดี และมักให้ความสนใจต่อสิ่งที่อยู่รอบตัวเอง ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษา และปฏิบัติตนให้ถูกต้องเพื่อควมามีสุขภาพที่ดีทั้งของตนเองและทารกในครรภ์

2. ผลการศึกษาพบว่าสตรีที่มีอายุครรภ์ระหว่าง 4-6 เดือน เป็นกลุ่มที่กลับมารับการตรวจรักษาช่องปากและฟันมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลังจากตรวจครรภ์ครั้งแรกแล้วทางโรงพยาบาลได้จัดให้มีการให้ทันตสุขภาพและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริการพิเศษต่าง ๆ ที่โรงพยาบาลจัดให้แก่สตรีมีครรภ์กลุ่มนี้

3. ผลการศึกษาพบว่าสตรีมีครรภ์ที่ได้รับการศึกษา

ระดับประถมศึกษาเป็นกลุ่มที่กลับมารับการรักษามากที่สุด ทั้งเนื่องจากลักษณะของงานที่ทำและมีช่วงเวลาที่สามารถมาตรวจรักษาได้ตลอดเวลา จึงทำให้ประชากรกลุ่มนี้มีโอกาสมากกว่าประชากรที่ต้องทำงานโดยใช้ความรู้ที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา เพราะต้องทำงานในเวลาเดียวกับที่โรงพยาบาลเปิดบริการตรวจรักษา

4. ผลการศึกษาพบว่าสตรีมีครรภ์ที่กลับมารับการตรวจรักษาช่องปากและฟัน ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มสตรีมีครรภ์ที่มีอาชีพรับจ้างอาจมีเวลาการทำงานที่ไม่แน่นอนสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้รับจ้างทั่วไปเมื่องานที่รับจ้างทำเสร็จสิ้นลง หากไม่มีงานขึ้นต่อไปก็จะว่างงาน หรือผู้ที่มีอาชีพรับจ้างมีวันหยุดพักผ่อนที่ไม่ตรงกับเวลาราชการ ซึ่งเป็นเวลาเปิดบริการทันตสุขภาพของโรงพยาบาล จึงทำให้สตรีมีครรภ์ที่มีอาชีพรับจ้าง มีความสะดวกในการมารับการตรวจทันตสุขภาพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ

5. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้สตรีมีครรภ์กลับมารับการตรวจรักษาช่องปากและฟันหลังจากได้รับการตรวจทันตสุขภาพจากการฝากครรภ์ครั้งแรกแล้ว พบว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทเป็นกลุ่มกลับมารับการตรวจรักษาช่องปากและฟันมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสตรีกลุ่มนี้ได้รับความรู้จากการให้ทันตสุขภาพศึกษาและข้อมูลในการคิดค่าบริการเพียงครึ่งราคาปกติจากฝ่ายทันตกรรม ทำให้ประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งได้รับความรู้จนเกิดความเข้าใจ และเกิดความตระหนักในสุขภาพของตนเองและทารกในครรภ์ ประกอบกับมีบริการที่คิดราคาเพียงครึ่งราคา จึงทำให้มีโอกาสนในการรับบริการมากขึ้น ซึ่งต่างกับผู้ที่มีรายได้สูงกว่าที่มักจะไปใช้บริการจากโรงพยาบาลเอกชน และคลินิกที่ให้ความสะดวก รวดเร็ว เนื่องจากมีผู้มารับบริการน้อยนั่นเอง

สรุป

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสตรีมีครรภ์ที่มารับการตรวจรักษาทันตสุขภาพที่เป็นประชากรตัวอย่าง

ที่มีต่อการดำเนินงานทันตสุขภาพของโรงพยาบาลสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ว่ามีการให้บริการในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ขาดการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร หากมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์จะทำให้ผู้มารับบริการเกิดความตระหนักในทันตสุขภาพ และการดำเนินงานของโรงพยาบาลยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีการให้ทันตสุขภาพศึกษาแก่สตรีตั้งครรภ์อย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามผล เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานป้องกันปัญหาในช่องปากแก่สตรีตั้งครรภ์
2. ควรประสานระหว่างงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อความร่วมมือในการดำเนินงานทันตสุขภาพในอันที่จะพัฒนางานทันตสุขภาพในสตรีตั้งครรภ์
3. ควรจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้กระตุ้นให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของทันตสุขภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทันตแพทย์ธีระเทพ กระแสร์ลาภ, ทันตแพทย์เอกอุดม บรรณประดิษฐ์, ทันตแพทย์หญิงสุจิตพร วิฑูรเวช และผู้ช่วยทันตแพทย์ในกลุ่มงานทุกคน ที่ได้สนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพฯ : สำนักข่าวพานิชย์ กรมพานิชย์สัมพันธ์, 2534.
2. สุวรรณา มาระโพธิ์. ทันตสุขภาพ. วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น, 2532. (เอกสารอัดสำเนา).

3. สำลี อักษรศิริไวยภาส. การดำเนินงานโครงการเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพนักเรียนประถมศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม, 2536.
4. ศิริเพ็ญ อรุณประพันธ์. งานเฝ้าระวังทันตสุขภาพ. วารสารทันตภูธร 2529 ; 7 (1).
5. อุตัยวรรณ กาญจนกามล. ปรัชญา แนวคิด และหลักการดำเนินงานทันตกรรมป้องกัน. การประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง แนวทางการพัฒนาทันตกรรมป้องกันทางคลินิกในประเทศไทย วันที่ 8-10 ตุลาคม 2533. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534.